

ה.

והנה במה שהובא לעיל מהר"ג "ופרה למשמרת בתדר", יעויי בביור הרו"פ פרלא זל' לרס"ג (ח"ג קצ, ד) שפירש דבריו שאינו מתכוון לחלק האפר ש"הי ישראל מזון הימנו²⁶ כי אם לחלק האפר ש"נותן בחיל", שכן הלשון "ויהיתה לעדרת בני למשמרת" נאמר על חלק אפר זה שנutan בחיל, וכדילפין מפסק זה בתוספתא²⁷ שציריך להצעיע חלק מהאפר של כל פרה ל"משמרת" ב"חיל", ואין לתמה דלפיו²⁸ יווצה שעיקר ותכלית המצווה דפרה אדומה איןו בחלק שימושים בו לטהרת טמאי מותים כי אם חלק האפר שנשאר מוצנע למשמרת, כי משמע בכ"מ שמאפר זה שנutan בחיל היו מזון על הכה"ג בערב يوم הכהרים וכן על הכהן השורף את הפרה אדומה למ"ד שצ"ל בכה"ג דוקא²⁹, וזה עיקר מצות פרה אדומה, שכן בישראלים ואפילו בכהנים הדיויטים אין כל חיבוב³⁰ לטהר עצם, ולת הכה"ג שرك הוא יכול לעבד עבודת יהוה³¹ פ' הוא מחויב בהזאת האפר בערב יהוה³² כדי שיוכל לעשותה העבודה, וא"כ יוציא שהברכה מצות אפר פרה אינו אלא בחלק האפר שנutan בחיל "למשמרת", עכ"ז.

אולם פירוש זה בדברי הרס"ג צע"ג, דמלבד זאת דלפיו הרו"ת תיבות "ופרה למשמרת בתדר" איןן אלא סימן לידע באיזה חלק מהאפר מצותו מוכחת, אבל אין הן מבטאות את תוכן המצווה, שהרי המצווה אפילו בחלק זה, אינה מה שהאפר הוא "למשמרת בתדר" אלא בהזיה על הכה"ג (שהיא לעתים רוחקות כמו פעמים לפני יהוה³³ אחת בשנה) וכשועשים פרה אדומה חדשה שכאמור מימות משה לא היו אלא חי פעמים.

הרוי מ"ע היה על כלל הכהנים לעשות את העבודה בבית המקדש בכל יום יומי, ואימת שהיחיד עושה כן הוא

ובע"כ שמרמו הרמב"ם בזה לעניין של הלכה, וכיudo ררכו של הרמב"ם לרמז הלכות בדיק לשונו ודיק סדר ההלכות (ובפרט כשייש בזה חידוש שלו שאינו מפורש בש"ס וכוכי), ועוד"ז בנדו"ד זה שהרמב"ם א' מוסיף תפלה בעניין ביתא ונילוי המשיח, ב) כתובה שלא במקומה לבארה ב"הלכות משיח" אלא בהלכות פרה אדומה (שענין משיח מזוכר בדרך אגב), הוא מלמד בזה עניין של הלכה.

דנהנה כתוב הרמב"ם בפי"א מהלי מלכים ה"א: וכל מי שאינו מאמין בו או מי שאינו מחהה לביאתו כי הוא כופר כי בתורה ובמשה רビינו עכ"ל, והיינו שלא די בזה שמאמין בכיאת המשיח, וא"כ מובן שכשם שענין האמונה בכיאת המשיח הוא עניין תמיידי, אך החשוב לחוכת לביאתו הוא חיוב תמיידי, שכ"א מישראל צריך תמיד לקות ולחכחות למשיח, ועוד יותר, כפי שאומרים בתפלה "כי לישועתך קוינו כל היום".

ועניין זה של "מחכה לביאתו" שכפשתות לשון ההלכה הוא הרגש ולא ידיעה בעלמא, נבע מכך שהוא מרניש שאין לו שלימות בלי ביאת המשיח, וכ"ז שלא בא הוא חסר", ולכןו עומד בתחום תמידת לביאת המשיח, ומTEAM מובן שבשבעהשמי שמחכה לביאת המשיח מזכיר איזה שהוא עניין השיך למשיח, ואפילו הוא בדרך אגב, או מערור הדבר אצלו צפיה למשיח, ומTEAM נעשה צרכו³⁴ וצריך איפוא להתפלל על זה שיתמלא חסרון³⁵, שיזכה מהריה ובהקדם לביאת המשיח.

וזהו שנתכוון הרמב"ם בזה שהכהנים את התפלה מהריה יגלהacci"r, ועוד הדגש מהריה, וכתבה דוקא שלא במקומה, להורות הלכה עד כמה צ"ל עניין "מחכה לביאתו", אפילו באנון באנון המשיח בדרך אגב ובענין אחר³⁶, צריך הדבר לעורר אצלו תפלה "מהריה יגלהacci"r.³⁷

(22) ראה רmb"m פ"א מהל' תפלה ה"ב: חיוב מצוה זו וכך שהיא אדם כו' ואח"כ שואל צרכיו שהוא צריך לבקש ובתחינה עכ"ל, וראה שם ה"ז הוותק לעיל בהערה 6, וראה סהמ"ץ להצ"ץ שורש מצות התפלה בחלתו (וש"נ).
 (23) שוואهي מצות ותוון עניין התפלה, בקש צרכיו, כבהערה הקודמת.
 (24) ומה שהודיע הלכה זו דוקא כאן בהל' פרה אדומה, וכי בוחר במקומות שיש שכונות בתוכן, ומוגבל פעם שמצויר בס' היד ע"ד משיח, וכתבה דוקא להרשות הלכה עד כמה צ"ל עניין "מחכה לתולדות נחה נחת", ובלקוטי שיחות ח"ז תשמ"ז סעיף ו'.
 (25) כאמור אין לשאול מה טעם מוסף הרמב"ם תפלה זו "מהריה יגלהacci"r" דוקא בהלכות פרה אדומה ולא בכל פעם שמצויר בס' היד ע"ד משיח, כי נ"ל הרמב"ם שאז היה מקום לשאול שהייל' פ' תפלה זו והוא (לא פרט בהנוגת הרמב"ם שאז היה מקום לשאול שהייל' פ' תפלה זו) להודיע ההלכה שבה, ובמילא הוא עשה כן פעם אחת, כמו שאר ההלכות בספר היד שנזכורות רק פעם אחת. דוגמא לדוגמה בס' היד ע"ח פ' תפלה זו מהריה יגלהacci"r פשטוטו של מקרא): אלה תולדות נחה איש צדיק (ו"פ נח), ובפרש"י "הואיל והזכירו ספר בשבחו שנאמר (משל' י, ז) זכר צדיק לברכה", ומ"מ לא מצינו שככל פעם שנזכר צדיק בתורה "סיפור בשבחו" (ראה השקורת במפרשי רשי" שם, לקוטי שיחות ח"ה סוף ע' 37 ואילך, וא"מ), והתיווין בפשטוט, כי כוונת התורה (לשון הוראה) היא למלמדנו הנגגה זו, ולזה די לכתוב כן במקומות אחד, וק"ל.
 (26) לשון התוספתא פרה ספ"ג. רmb"m ספ"ג מהל' פרה אדומה (וראה תווי"ט פרה ספ"ג).
 (27) שם.
 (28) ראה ר"י פ"ע רURLא שם.
 (29) ראה לקוטי שיחות חט"ז ע' 418.

לכל מי שיצטרך לו³², וזהו שכותב הרס"ג "למשמרת בתדר".

ואע"פ שלפי דרישת חז"ל עה"פ "למשמרת" קאי הפסוק על חלק האפר שנית בחיל, לא נתכוון הרס"ג במשמעות "למשמרת בתדר" לדרישת חז"ל כי אם לפיפשנות הקרא ד"והיתה לעדת בני למשמרת" קאי גם או בעיקר על כלות האפר³³ שצ"ל מוכן "למי שיצטרך אליו", ובძמוכחה נמי מה מה שהרמ"כ"ס מביא ראייה לדבריו שמצוות פרה אדומה היא "שייה אפרה מזומן" מפסק זה ד"והיתה לעדת בני למשמרת", כי גם חלק אפר זה שי"ישראל מזון חיים" נכלל ב"והיתה גוי למשמרת", "מזומן למי שיצטרך אליו"³⁴.

קיימים המצוות, וכחנים זרויין הם (שבת ב, ע"א וש"ג) והוא רצינו³⁵ לעכודה עד כדי מסנ"פ, ובמילא הרי עניין הטהרה הוא עכורות עניין הכרחי, וא"כ מה"ת שעיקר המצוות דפירה אדומה תהיה רק בחלק האפר הניתן בחיל שמןנו מזון רק על הכה"ג.

יע"ב ממתבר לומר שאדרבה, כוונת הרס"ג במש"ב "ופרת למשמרת בתדר" היא בדברי הרמ"כ"ס בסהמ"ץ מ"ע ק"ג: "לעשות פרה אדומה כדי שייה אפרה מזומן למי³⁶ שיצטרך אליו לטהרת טומאת מת", שתכליות המזווה אינה רק בהשתמשות באפר בשעת הצורך, לטהר טמא מות, אלא שאפר הפורה צ"ל מוכן מלכתחילה

אנדרה הרכבת

- (30) תמיד כה א. משנה יומא רפ"ב (ו שם כג, א). (31) בתרוגם העילית وكאפק שינויים בלשון (ולא בתוכן הכללי). ובcheinוך מצוה שצ"ו (שידוע שבכ"מ העתיק לשון הרמ"כ"ס): לשורף פרה אדומה להיות אפרה מוכן למי שיצטרך אליה ומטההרה מטומאת מות. ובמנין המצוות בריש היד: לעשו פרה אדומה להיות אפרה מוכן. וראה רmb"ס ספר המדע (ירושלים תשכ"ד) שם בשינויו נוסחותו. (32) ראה לקוטי שיחות שם. (33) אף שגמ רשי בפירושו עה"פ כתוב: וזה שבחייב נתן למשמרת מגוז"כ והיתה כו' למשמרת ע"כ, י"ל שאינו שלו בוה ש"למשמרת" קאי גם על כלות האפר. וראה ראמ"ס שם. ואכ"מ. (34) וראה בלקוטי שיחות שם ביאור הדברים בטעם שאפר הפורה צ"ל למשמרת.

1234567 ח' 78

סימן מ"א

תלמיד שגלה מגליון רבו עמו

אותן אלא במקום מים כו' במקום שוקיים וכו'³⁷, אבל מהיכי תיתי שייה זה "על השבונו" של אדם אחר, ובפרט "רבו", להgelות את רבו כדי שייה לתלמיד חיסים, ובפרט שמייריו בתלמיד שעבר על חטא הורג נשפ [חן אמן חטא בשגגה, אבל הרוי זה גופה מורה שהוא אינו כדבעי³⁸ שע"כ מתחייב בגלוות כי היכי דליהו כו' כפרה]³⁹, כי אילו היה תלמיד הנון כדבעי לא היה תקלת נדולה באהליו, וכדאמרו במכות ב' ע"ב על הורג נשפ בשגגה "מרשעים יצא רשות"⁴⁰.

מכות י' ע"א: תנא תלמיד שגלה מגליון רבו עמו שנאמר וחוי, עבד ליה מידיו דתהי ליה חיota, וברמ"כ"ס רפ"ז מהלי רוצח: תלמיד שגלה לערו מקלט מגליון רבו עמו שנאמר וחוי עשה לו כדי שיחיה, וחוי בעלי חכמה ומקשיה בלי תלמוד תורה כמוות חשובין עכ"ל.

ונראה שבחוספה זו נתכוון הרמ"כ"ס⁴¹ להסיר תמייהה בהלכה זו, דלא כארה אע"פ דיש לחת להורג נשפ בשגגה כל צרכיו בעיר מקלטיו, וכמבוואר בגמי שם דאין מושבין

- (1) כה ברוב כת"י ודפוסים (ראה רmb"ס מהדורות פרנקל ביליקוט שינוי נוסחותו). (2) ובמעשה רוקח על הרמ"כ"ס (אה"ק תשכ"ד) כאן ש"הווצר רכינו לביאוד זה מפני שבגמ' כו' דרשו פטוק זה לעניין חיותו הגוףנית", וראה צפע"ג שהבא לסתמן ערך ג' (ועיין יעקב שבעהר 13). (3) וכן ברמ"כ"ס פ"ח ה"ח. (4) וראה צפע"ג נפש הבהמית, ולכך גם שוגג צריך כפרה (רש"י שבעות ב, א ד"ה תולה) וראה רmb"ס הל' שגגות פ"ה ה"ג. (5) מכות ב, ב וככ"מ (ראה אנטיקולופדייה תלמודית ערך גלות ע' קכג, וש"ג) וראה רשי"נ נח ט. ה. (6) לשון הכתוב שמואל א' כה, י"ד.